

7. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ - КРАТКА ПРИЧА

ОГЛЕДАЛО, бр. 2 (2015/16)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

КАВЕЗ

Прва награда 7. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Стојао сам испред оловних врата и нисам знао гдје сам и како сам ту доспио. Све ми је било избрисано у глави, али, за чудо, томе нисам придавао значај. Гломазна врата сама су се отворила пуштајући ме у собу са мерменим зидовима и високим плафоном. Дочекала ме је гомила тмурних сивих лица у бијелим или црним, потпуно истим одијелима. Моји румени образи и шарена одјећа јасно су се одвајали од њих, али на то нико није обраћао пажњу. Све очи су биле упрте у неке цвјетне аранжмане на сталцима који су једини разбијали монотонију. Попут магле, око њих су кружили шаптаји саздани од разних коментара. „Како су само лијеপি!” – и – „Одвратни су!” – смјењивало се у разним облицима. Говорили су себи у браду довољно гласно да се њихове ријечи чују, а опет тихо колико је потребно да се не сазна ко их је изговорио. „Умјетност” – чуло би се на моменте. И заиста, умјетност је била те цвјетне гомилице учинити тако привлачним. Изгледале су као апстрактне слике чије је значење скривено под слојевима и које свако види другачије у зависности од раскоши или сиротиње што царују у закуцима душе.

Много већу пажњу, ипак, привлачили су ми људи – њихове реакције, претјеране и извјештачене, на нешто ново и другачије. У мојим очима цвијеће које је одударало од симетричности тог црно-бијелог свијета као да је било једино живо у соби. Тиркизне нијансе које су урањале у модро-црвену као да су жељеле нешто рећи, али нико их није слушао. Сви су били превише заокупљени спољашњошћу да би и помислили шта се то притајило испод листова и латица.

Наједном угледах налијево отворена врата која као да су ме дозивала. Нисам могао одољети искушењу. Кроз мрачан узак ходник дошао сам до велике собе пуне златних кавеза разних облика. У полумраку назирао се сто на коме су биле руже, љиљани, тулипани, хортензије... Око стола било је много више разнобојних врста него на аранжманима у претходној соби. Сва опрема била је разбацана по тој очито радној соби у којој су се, вјероватно, стварали они необични букети. Сву пажњу заробили су ми ипак златни кавези. Шта ли ће бити заробљено у њима? Прије него што сам могао и да се начудим, у собу је ушла непозната ђевојка. Њено лице било

је тамније од нијанси оних лица која сам већ видио. Одјећа јој је наликовала на моју, била је асиметрична, разнобојна, весела, издвајала се као букети који чекају свој ред. Хтједох да јој приђем, кажем нешто. Да започнем разговор са једином особом од које ми се чинило да бих могао да очекујем неки пристојан одговор, али страх ме бијаше заробио, претворивши ме у кип са очима сакривеним иза једног од кавеза.

Нисам стигао ни да јој боље погледам лице, сву пажњу преотеле су ми руке, које као да су нешто извлачиле из њених груди. Препознах на крају неко црно створење које се непрестано батргало док је са њега цурила крв. Уз много муке стрпала га је у кавез. Лице јој је одмах промијенило боју и она загаситост као да је ишчезла са створењем. Сваким тренутком постајало је све руменије и живље. И на моје запрепаштење она поче да качи бијеле руже на решетке. Полако, додавала је и жуте зумбуле и лила хортензије. Створење није мировало, безуспјешно се трудило да изађе. Призло је и гребало, остављајући на њеним рукама ране као доказ свог труда. Није се обазирала на бол, настављала је свој посао. Механичким покретима, очито добро увјежбаним, слагала је пуполке и намијештала листове, украшавала све то машнама и тракама. Цијели процес одисао је неком мистичношћу која ме је мамила.

Њена смиреност заслуживала је дивљење. Без ријечи подизала би цвијеће које би створење оборило или сломило, замјењујући га новим још љепшим. Радост, да, радост се могла прочитати са њеног лица са сваким завршеним дијелом кавеза.

Најзад, кад је створење било потпуно сакривено иза цвијећа, она узе кавез и однесе га кроз ходник, онај исти којим сам и ја пошао. Да бих остао скривен, морао сам јој дати поприличну предност која је била истовремено и ризик да ћу је изгубити из вида. Послије лутања, опет сам био ту у великој дворани у којој је све и почело. Она је стојала у средини, једва сам је препознао. Руменило ју је одавало. Бијаше у истој одјећи као и остали. Да ли је то било правило тога народа или времена, па су га се сви тако вјерно придржавали? Пред њом је стојало и сами можете погодити шта. Она мала гомила аранжираног цвијећа, чијем сам рађању имао необичну част да присуствујем, сад је и осталима отимала знатижељне погледе. Коментарисали су као и на почетку. Дивљење није изостало иако нису знали шта је унутра.

Кладио бих се да је у сваком било исто, мало, злокобно створење. Зашто ли га је, пред очима свих, држала ту у златном кавезу? Неки бијес појавио се у мени. Мржња чији разлог ни сам нисам знао. Та неодговорена питања прерасла су у сумњу којој није требало много да се претвори у предрасуде. Не могу објаснити зашто,

али осјећао сам потребу да нешто кажем. Могао сам да коментаришем њихову црно-бијелу одјећу или да осудим њихово шапутање. Али не, ја сам напао њу, једину другачију, једину довољно храбру да створи промјену.

„Шта је унутра?“ – питао сам. И одједном, постадох центар свеопште пажње. „Шта је испод цвијећа? Шта је у кавезима?“ Као ехо присутни су шапутањем између себе понављали моје ријечи.

Почела је да бјежи. Покушала је да се стопи са тим морем у двије боје. Али ја сам је самоувјерено пратио. Тако славољубан, желио сам да објелоданим истину, не мислећи на посљедице. Понављао сам питања, док је она наставила да избјегава погледе као да су били меци. Страх у њеним очима ме је охрабривао, дражио ме је да наставим. „Зашто сте их донијели овдје? Та мрачна створења! Видио сам их!“ – викао сам. Осјећао сам се тако моћно. Најлуђе од свега, био сам убјеђен у исправност својих поступака. Сви су почели да загледају цвијеће. Коначно су постали свјесни да има нечег испод те лијепе фасаде. „Каква је то притајена игра коју изводиш? Како ти лице више није боје густог дима, шта си то извукла из своје дубине?“ Била је на нишану свих очију, гладних и сурових. „Отров“. Процједила је кроз зубе. Кавези су почели да се тресу. То ми је дало подстрек да наставим. „Отров“ – кажеш. Какав сад отров, ко су та непозната створења затрпана шареним цвјетовима? Кога кријеш пред знатижељним зјеницама?“ Била је тако блиједа, претрављена, дрхтала је. „Кога си заробила у кавезима?“

„Бол!“ – уз врисак она паде на кољена. Врата кавеза су се почела отварати ослободивши тамне створове. Црно перје и латице падали су по соби. Све је добило изглед агоније. Од цвјетних аранжмана остале су само решетке кавеза са понеким усамљеним, раскупусаним цвијетом на њима. Нисам стигао ни да погледам у њу, бјелило ми је прекрило очи.

Зурио сам у плафон своје собе прикован за кревет. Сан, све је то био само сан! Полако враћала ми се снага. И даље ошамућен, придигао сам се и кренуо према прозору. По мом столу, чију сам површину немарно дотакао, биле су разбацане прочитане и непрочитане књиге, а отворен прозор дао ми је прилику да видим уобичајену слику – сусједни балкон пун цвијећа. Мало касније, механичка конструкција мог тијела вукла се улицама док су ми мисли и даље биле у оној мермерној дворани. Стид, обузео ме је стид. Како сам могао тако поступити? Зар је заиста радозналост била довољна да се потисне све оно људско у мени, или је то био страх од другачијег које је преузело контролу?

Ништа ми и даље није било јасно. Она другачија одјећа, боје, лица... И овдје су људи подијељени, да не помињем, али је доживљај

другачији. Зашто је ђевојка огрнула њихову одјећу, да би се стопила с масом? Да не би штрчала. Можда је знала како пролазе они који се издвајају. И оно што је рекла – отров.

Да, сви су ми заста дјеловали отровани, та сива болесна лица. Зар је у сваком од њих било по једно онакво чудовиште? Она их се барем знала ослободити. Рекла је да су они бол... Значи ли то да је мржња могао бити неки од њих, или завист, презир? То су заиста отрови за душу. Али зашто ли их је изложила ту пред свима?... Умјетност. Зашто су то називали умјетношћу? Па и јесте умјетност сакрити бол пред свијетом.

Нешто тако ужасно претворити у нешто предивно и имати храбрости показати га.

Раде ли то заиста умјетници? Сакривају ли своју бол испод слојева и слојева боја? Или написаних реченица? Да ли су ријечи само решетке иза којих станује патња? Можда су највећа дјела настала да буду парван који ће сакрити олује самотних часова, јер свака бол је лакша ако се подијели, макар и на такав начин. Можда је моја безимена своје радове изложила пред свима из те неодољиве људске потребе да у човјеку види човјека. Сигурно се надала да су бар неке душевне очи остале непомрачене за оно што је она виђела. Да ли је то био њен начин да каже оно што се ријечима није могло срочити?

Оно за шта ју је живот учинио нијемом.

Све ме је ово подсјетило на мозаик. Ријетко ко ће обратити пажњу на линије између каменчића, на оно бијело између редова. Гледаће само коначну слику, битно је да је она лијепа, савршена. Унутра може да се сакрије било шта. Сједио сам на клупи у парку. Држао сам једну од књига из разбацане гомиле на столу, прву која ми је допала руку, у жељи да прекинем врпцу овом необичном дану. Већ послјије неколико прочитаних страна искрала се властита мисао: „За шта ли је ова књига кавез?”

Јована Станишић

Гимназија, Котор
Менторка: проф. Љиљана Оца

ПРИЧА О ЧЕКАЊУ

Друга награда 7. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Хладно ми је, уморна сам, морам да се одморим негде. Ускоро ће пасти мрак.

Шумска стаза којом већ сатима ходам је промрзла, у шуми је студено и магловито, скоро се ништа не види испред осим једне једине тачке светла. Пожурих ка тој светлости и убрзо угледах велику брвнару а испред ње једну старицу.

„Могу ли да уђем накратко, да се угрејем?“, упитах. Старица благо климну главом и једва се осмехну. При уласку приметих да кућа делује некако мања него споља, али је топла и удобна. На зиду висе разне слике младе жене смеђе косе и тамних очију, која ми делује некако познато. На столу разбацане свеске, пуне разних текстова и прецртаних реченица. Приближих се како бих прочитала нешто, али ме старица предухитри, затворивши све свеске и ужурбано их склањајући. „Немој да их читаш! Нису готове, а и сумњам да ће ти се свидети“, рекла је. „Како то мислите?“, упитала сам, а онда помислила да можда она, као и ја, воли да записује идеје и текстове за књиге, па сам се повукла. Знам како се ја осећам када неко жели да прочита оно што сам писала. „Сигурна сам да су у питању лепо текстови, али у реду је ако не желите да их поделите са мном“, рекла сам.

Старица слегну раменима и пружи ми једну свеску. „Можеш да прочиташ ову, али нисам сигурна, можда ти се не допадне.“

Била је то прича о изгубљеној љубави, вечном чекању и незнању. Иако је била тужна, то је била једна од најинтересантнијих кратких прича које сам прочитала.

Запањено сам погледала у старицу тамних очију, чије се лице још више наборало од некакве забринутости. „Па ово је нешто најбоље што сам икада прочитала! Зашто не поделите ову причу са осталима? Зашто не објавите ову причу? „Плашим се да се другима неће допасти као теби. Написала сам је пре више од двадесет година.“ „Двадесет година? Шта сте чекали?“, упитала сам у неверици. Потпуно је бесмислено што је ова жена крила такав таленат. Зашто је толико дуго чекала да га неком покаже, који је смисао онда?

Почех да размишљам о самом делу. Млада девојка годинама чека да се поново сусретне са младићем који живи веома далеко; љубав исказују једно другом само у писмима. Девојка се очајнички

нада да ће га једног дана поново видети, да ће бити уз њу и да ће поново моћи да гледа у његове очи. Годинама га чека, али узалуд. У последњем писму младић јој објашњава да је пронашао другу јер жели да испуни очекивања својих родитеља. После тога није стигло ни- једно писмо од њега, али је сва она стара девојка заувек чувала, ваљда као једини доказ да је њихова љубав уопште постојала.

Свидела ми се та прича, некако ме подсећала на мој живот. „Прича коју сте написали ...да ли је стварна?” „Јесте”, рече тужно, „мислила сам да наше виђање раздваја пар месеци, али су се месеци претворили у године, године у деценије, а деценије у цео усамљен живот.” „Али то је апсурдно! Зашто сте целог живота усамљени због једног човека?” „Љубав, девојко, страх, незнање... Неки људи чекају јер се плаше. Плаше се критике, плаше се бола, плаше се разочараности. Зато чекају док им не дође нешто боље.”

„Свашта, то је глупо, чак и ако живот није идеалан, бар мора да се покреће! Не можемо само да стојимо у месту и чекамо да нам љубав, успех или срећа падну с неба. Свако има своје страхове, али то није добар разлог да протраћимо живот чекајући! Ви само чекате смрт!”

Знам да сам строго одговорила старици, али некад треба бити оштар према људима да би се отргли из обамрлости...

Старица ме благо потапша по рамену и рече: „Лепо си све то рекла, али је прекасно. Жртва чекања може бити било ко, било ко може да се заглави у том кругу, на њему је да ли ће изаћи одатле. Зато те питам, да ли ћеш ти чекати, да ли ћеш завршити овако?” Сада је и њен глас постао прекоран док је гледала у нешто иза мене.

Окренух се и видех отворену фиоку пуну старих писама. Очи ми се напунише сузама кад погледах старицу чије су тамне очи биле упрте у моје, исто тако тамне очи.

Сад знам ко је ова старица, зато ми је била тако позната, зато су ми се и оне слике на зиду чиниле познатим. Са осмехом одговорих: „Не брини, Нина, нећу чекати!”

Нина Контић

Економска школа *Нада Димић*, Земун
Ментор: мр Снежана Обрадовић

СОБА

Трећа награда 7. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Сваки дан се будим у истој просторији, сваки дан се чини истим. Устани, отвори прозор – чуј глас и буку људи, иди у школу, спавај. Да ли сви људи живе овако? Или је ово можда само оно што називају преживљавањем.

Враћам се кући и улазим у исту хладну просторију. Почела сам да мрзим боравак у својој соби, пуна је успомена на страх и плач. Увек сам била плашљива јер сам живела у кући у којој није било другог избора. Тата би се враћао са посла пијан док је мама викала на њега, а ја бих све то слушала. Била бих овде у овој мрачној просторији. У ствари, није она толико мрачна.

Она је као штит од свега што се дешава, од спољног света, од беса мог оца. Да ли је морао да ми уништи детињство? Шта чини људе таквим, мора да је и њихово било исто? Гледати мајку пуну суза и страха мислећи да ће да је удари. На срећу, то никад није урадио.

Вечерала сам у кухињи и чула свог оца који се поново вратио пијан са посла. Ушао је у кухињу, мрмљао је од алкохола и рекао: „Зар опет једеш“. Осећала сам се тако посрамљено. Отишла сам у собу и закључала се. Нисам могла да заспим. Лежала сам и опипала сало на стомаку.

Устала сам, упалила светло и сатима проучавала свој одраз у огледалу. Осетила сам како ми неко нежно помера косу. Загрлила ме је с леђа и тихим, нежним гласом шапнула да ћемо заједно победити то сало и тај одвратни одраз у огледалу. Помислила сам да, ако не могу да контролишем свог оца и његов бес, могу себе и своју исхрану. Тај одвратни одраз који ме никад неће оставити, то је била Ана. Увек се осмехивала преко мог рамена. Увек је понављала тим тихим, нежним гласом да се не плашим, и да, ако је будем слушала, биће све онако како сам одувек желела – мир.

Ана и ја смо се дружиле годину дана док није покушала да ме убије, а онда сам схватила да можда и није пријатељ. Увек би ми причала нашу рутину. Устани, прескочи доручак, вежбај, прескочи ручак, гледај се сатима у огледалу, прескочи вечеру. Вежбала бих увек у овој истој просторији док је зној цурио низ моја истакнута ребра и дрхтаве, мршаве руке. Некад би ме казнила и говорила како сам ја крива за дела свог оца и да сам боља ћерка, било би другачије. Те речи су ме инспирисале да покажем Ани да могу боље.

Увек сам хтела да будем као Ана. Имала је узак струк, истакнута ребра, дуге мршаве руке и, најважније, самоконтролу. Радије би стајала него седела. Није волела да се одмара. Увек је вежбала док јој колена не би помодрела. Ретко је јела и пила. Мислила је да је вода чини већом. Радила је све ради доброг изгледа и мене учила исто. Није имала стрпљења и није волела да будем против ње. Терала ме је на ствари на које никад нисам ни помислила. Почела сам да лажем људе до којих ми је стало. „Јела сам”, речи су које су увек излазиле из мојих уста. Постале смо једно – само што је она имала контролу над свим што ми се није свидело, али волела сам је. Волела сам да ме казни. Волела сам тај празан осећај глади. Осећај контроле. Волела сам када би ми штипала сало и понижавала ме. Јер ако нисам њена, шта сам? „Ништа”, одговарала би Ана. Тај одговор ми је остао урезан у глави, јер, што је најстрашније, био је истинит. Без Ане ја сам ништа. Без савршенства ја сам нико. Ана је била све ближа мени и ја њој.

Док ми се Ана приближавала, ја сам постајала мања, а соба све већа, као да ме је гутала, више није била штит, већ циркус у којем су све тачке исте. Бука мог оца више није била проблем, као да су зидови постали толико дебели да нисам ни могла да га чујем. Ана ми је ту помагала. Била ми је највећи пријатељ, а у исто време највећи непријатељ. Коса ми је била слаба, стално је опадала. Зуби су постајали жути и покварени, а прсти дуги и бледи. Питања и брига људи дали су ми снагу. Јер се видео резултат. Плафон моје собе је имао звезде које су стално биле присутне. Како је Ана била ближа, оне су биле све веће. Колико год да ме је уништила, дала ми је нешто што нико никад није – контролу. Први пут сам се осећала срећно и имала сам неког да се поноси мноме. Или можда нисам?

Шта ако Ана заправо није стварна? Ани се није свидело што тако мислим, веома се наљутила на мене. Поломила је огледало и посекла ме стаклом. Први пут да сам се уплашила Ане. Њен глас је постао дубок и језив. Није могла да престане рез по рез све дубље. „Твоја кожа”, рекла је Ана, „јеси ли приметила? Плаче тихим плачем као моја.” Како је наставила да ме сече – у соби се све више осећао мир. Покушавала сам да је одгурнем, али нисам могла да се одупрем том осећају. Први пут сам осетила бол како пролази. Нисам могла више да разликујем њен и мој глас – постали су један. Она је постала ја. Више нисам била личност, већ само тело. Ана ми је шапнула: „Још мало, близу смо”. Неколико сати касније лежала сам у локви крви у овој истој просторији која је први пут постала светла. Али зашто сам ја само видела таму? Мајка ме је нашла у соби после три сата у тој истој локви крви, док је Ана била ту уз мене. Била је више од шифре у међународној класификацији болести. Анорексија нервоза.

ОГЛЕДАЛО

Гледајући у човека у белом мантилу и меких руку (ни налик на мог оца), чула сам како ми смиреним гласом говори да сам ја сада у једном зачараном кругу. Као Алиса у земљи чуда, одговорила сам. Насмејао се и преписао ми терапију. „Ове ће ти помоћи да порастеш, баш као Алиса”. Нисам знала да ли да му верујем, али помогле су. Из дана у дан, соба се смањивала, а ја сам сада расла, јачала, супротстављала се. Ана, када би се појавила, одступила би и чучнула мрзовољно у ћошак. Мегдан још увек траје, али након оваквог искуства, ја сам спремна да храбро станем пред огледало.

Стеванија Кукољ

Медицинска школа *Надежда Петровић*, Земун
Ментор: проф. Милош Стевић

OTIŠAO JE JEDAN VOZ, A DO SLEDEĆEG NEMAM GDE DA ŽURIM

Pohvala 7. BEOGRADSKOG OGLEDANJA

Nalazim se u svetu u kome ništa nije funkcionisalo kako treba, gde ništa nije imalo smisla i gde jedino ja to nisam razumela. Sve je izgledalo isto, ali ništa nisam prepoznala; kao da sam sve zaboravila, pa i zašto sam ovde. Naišla sam na železničku stanicu, i sve što vidim i osećam je maglovito; i dalje sam zbunjena. Navodno sam čekala voz i bila sam prestravljena i umorna. U kom pravcu će me voz odvesti? Šta ću sada? Razmišljala sam. Još jednom sam proverila kartu na kojoj je bio crveni voz. Nemam pojma zašto je imam u ruci niti gde sam je nabavila; a onda sam shvatila da je otišao; davno je prošao, a ja sam zakasnila. Opet sam to propustila.

Odmaknula sam se i oklevala, nisam bila sigurna šta da radim ili kuda dalje. „Tako sam izgubljena”, promrmljala sam.

Nisam mogala da mu vidim lice, ali jedan čovek je stao pored mene i pitao: „Šta tražiš?”

„Ne znam”, odgovorila sam.

„Pa žuti voz je upravo otišao, a sledeći će stići ili za sat vremena ili neće uopšte, nisam siguran.”

„Šta onda radiš ovde?”

Starac je rekao: „Čekam ga.”

Odučila sam da mu više ne postavljam pitanja jer se trenutno bavim nečim hitnijim. Nisam mogala da se smirim.

„To su samo misli”, rezonovala sam, „i ne moram da im verujem”.

„Najbolja stvar koju možete da uradite u ovom scenariju je da razmislite o tome što je više moguće”, rekao je čovek. „Ne pravite galamu oko toga, samo pazite da ne prestanete da brinete, jer tako problemi nestaju.”

Samo sam sedela tamo, zbunjena povodom onoga što je pričao.

„Pogledajte sve te ljude”, rekao je, pokazujući na prazno polje. „Šta god da brinete mora biti milion puta gore od bilo čega drugog. Siguran sam da se oni nikada nisu osećali usamljeno, nisu izgubili člana porodice ili morali da polažu ispit iz matematike. Verovatno nikada nisu bili prestravljeni ili zabrinuti ranije.”

Dalje je rekao: „Oni verovatno nikada nisu bili uplašeni, nisu izgubili nešto značajno ili prošli kroz ono kroz šta većina ljudi prolazi u životu. Čime god da se bavite jeste najgore i najozbiljnije pitanje. Ikada.”

Dok sam ga slušala kako govori, razmišljala sam o svemu i ni o čemu u isto vreme, a povrh toga morala sam da slušam jednog iritantnog čoveka.

„Nekako, šta god da je to zbog čega gubite san to opravdava. Ljudi, s druge strane, žive večno, tako da ne brinite! Imate neograničeno vreme da vas parališu sumnje. Ne činite ništa povodom toga; samo nastavite da brinete o tome. Jer niko nikada nije bio u teškoj situaciji. I, šta god da je, uveren sam da je kritično i da neće nestati uskoro. Kao i sve druge stvari o kojima ste se brinuli ranije, a sada ih se ne sećate”, završio je i onda nestao.

Sedela sam u tišini, misleći o svemu što je rekao. „Možda je bio u pravu?”, pitala sam se. „Ali dobro, jedan voz je prošao, a do sledećeg nemam gde da žurim...”

Trenutak nakon toga, pogledala sam ulevo i tu je bio moj sat. Bilo je 7 ujutru i 3 minuta. Jutro je, a ja u svojoj omiljenoj pidžami. Sve je konačno bilo lakše, osećam se kao da mi je neki veliki teret pao sa ramena, a neka velika briga, ne sećam se više ni koja, konačno nestala.

Natalija Stamenković

Zemunska gimnazija, Beograd
Mentor: prof. Boško Milosavljević

ŠTO RADE FORMULARI DOK SPAVAMO?

Pohvala 7. BEOGRADSKOG OGLEDANJA

I

Umuklo doba noći, u tamnoj crnoj šumi čekao je državni tajnik. Ondje je bila samo jaka kiša i puno blata. Ovaj je već kasnio, i to nekoliko sati. A ipak, znalo se tko je glavni. Prođe još nekoliko sati i napokon se iz suprotnog smjera ceste počnu probijati dva fara kroz šumu i kišu.

To je bio on. Bio je to predstavnik konglomerata papirne industrije. Njihovim blagoslovom formirale bi se i raspadale vlade. Njihove riječi bile su zakon.

Državni tajnik i predstavnik izađoše u susret jedan drugom. Dijalog započne predstavnik.

„Znači, Vi ste onaj koga zanima, ehm, poslovni ugovor s Centralnom tiskarom?“

„Upravo tako... Rekli su mi da ste Vi čovjek s kojim mogu sklopiti takav ugovor“, reče tajnik s oklijevanjem.

„Povećajte broj formulara za dvadeset pet posto pa ćemo onda razgovarati.“

Rastadoše se bez riječi, svatko svojim putem.

II

Brujanje pisaaćih mašina, brundanje brojnih tiskara, sve je to bila svakidašnjica u Centralnoj tiskari. Svi državni formulari ovdje su se proizvodili i dalje distribuirali. Poslovica kaže: „Tko kontrolira tiskaru, kontrolira državu“. A to nije ni bilo daleko od istine. Ako bi netko ugasio Tiskaru, pa kako bi država funkcionirala? Ljepilo koje cijelu stvar drži zajedno, to je birokracija. Bez formulara, vlastoručnog potpisa, štambilja, pet vrsta identifikacijskih brojeva, kako bi uopće išta radilo? Papirna industrija kontrolirala je tiskare, ali u posljednje vrijeme naveliko se uzdizao novoformirani kartel proizvođača štambilja, takozvani Veliki

Štambilj. Zato je Mirko i bio ovdje. Njega je Veliki Štambilj kupio. Umjesto da ode na svoje radno mjesto kao inače, uputi se on u tiskaru i zgura svoju aktovku ispod najvećega i najvažnijega tiskarskog stroja. Vrijeme je već otkucavalo. Danas u ponoć, kada svi već odu kući, ako sve pođe po planu, tiskare više neće biti.

III

Kaos. Stanje uzbune. Elementarna katastrofa i vojska na cestama. Ipak nije bilo mudro napasti samo srce Papir-konglomerata. Pa oni su u svojim džepovima imali pola vlasti! Sad se sve poklopilo! Broj formulara naglo se povećao, bilo je očito da je vlast njihova. Cilj nikada nije ni trebao biti preuzimanje tržišta Papir-konglomerata. Ipak, za štambiljanje je potreban papir.

Cilj je trebala bila Crna Penkala. Ondje i možemo preuzeti dio tržišta. Ovo se još može popraviti.

„Daj mi Mirka na telefon, odmah!“, zadere se Direktor upravnog odbora Štambilj- konglomerata.

„Čuj, Mirko, imam zadatak za tebe. Otiđi do Čeličnih Tvoraca. Oni sigurno imaju novu narudžbu strojeva za tiskanje. Uvjeri ih da je naša tinta bolja od one koju im Crna Penkala prodaje, da učine sve kako bi novi strojevi mogli primiti samo našu tintu. Što god dobivali od Crne Penkale, ponudi tri posto više. Zvuči malo, ali to je velika marža.“

IV

Tvornica takozvanih Čeličnih Tvoraca bila je uistinu ogromna. Toplina se dizala iz vrelog željeza, dimilo se, lupalo, bušilo, sušilo... Kad je Mirko ušao u tvornicu, nitko se i ne obazre.

Oni su ga već očekivali. Je li ovo djelo Crne Penkale? Tko ga je izdao? Pogledao je iza sebe, vrata su već bila zaključana. Hodao je jednim putem kojim je mogao, ravno. U uredu na kraju postrojenja sjedio je Državni Tajnik. Obratio se Mirku:

„Ti si, znači, onaj koji je uništio tiskaru. Znaš, napravio si puno posla za mene. Sad, evo ti ovo“, reče Tajnik i gurne aktovku punu novca Mirku, te nastavi govoriti. „Znam ja te poput tebe. Tebi je svejedno za koga radiš dok god dobivaš novac. Ja nemam ništa protiv, ali pazi se. Mene se izdaje samo jednom. Sad, obrati se svojim šefovima i reci im da Čelični Tvorci prihvaćaju njihovu tintu, ali samo u standardnom cilindru za punjenje B-75. Te cilindre prodaje moj kum. Daj im ovaj kontakt. Također, ne miješaj se u papirnu industriju. Njihovo je doba prošlo. Ovdje sad imam nešto novo, nešto što će promijeniti cijelu državu! Nešto što će obogatiti mene, tebe i te tvoje štambilj-fanatike.“

OGLEDALO

V

Tri formulara na dan. Jedan za vožnju, drugi za dolazak na posao, treći za odlazak kući. Znalo je tu biti još njih... Ali dobro, šta se mora, mora se. Međutim, danas nije bilo odlaska na posao. Velika nestašica formulara, kažu. Ne piše se dobro državi...

A sada još i ovo. Neka krajnja ludorija, valjda neka moderna stvar. Nema više papira, sada je sve na nekim čudnim smotuljcima. U stvari, pa to je tkanina na kojoj tiskaju formule! Budući da je tkanina, svako se slovo mora tiskati posebnim štambiljem. Pisati se ne može, a nije ni dopušteno što se tiče Ministarstva administracije.

U svemu ovome, svi su zaboravili na Ministarstvo administracije, a ono je radilo iza leđa Državnog Tajnika...

Domagoj Antičić

XV gimnazija, Zagreb

Mentor: prof. Marina Katinić Pleić

НАЂЕН

Похвала 7. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Звук овог иритантног сата као да нема намеру да престане. Баш ми је лепо почело јутро. Није ми се устајало из кревета који, чинило ми се, као да никада није био удобнији и топлији. Само један поглед кроз прозор, поглед на сивило овог великог града, још више је уга-сио жељу да устанем. Али знате како кажу, шта се мора није тешко.

Средио сам се и изашао из овог хаоса, који називам домом. За собом сам оставио моје чланове породице, који су ми више као странци него породица. Наравно да су се свађали и наравно да сам их чуо и након затварања ових старих оронулих врата. Упутио сам се ка обичној трафици како бих купио цигаре.

Овај пут знам напамет. Мислим, ипак окуда пролазим скоро сваки дан. Управо зато нисам обраћао пажњу куда идем. Одједном, осетио сам да падам. Мислио сам да сам се онесвестио. Изгледа да нисам. Падао сам тако кроз облаке, не знајући шта се заправо дешава. Преплашен сам. Затворио сам очи. Мислим да сам чак почео да врштим. Осетио сам како све брже и брже падам. А онда је све престало. Нисам више осећао ветар који је до малопре улазио под моју одећу и ударао ме у лице.

Пажљиво сам отворио очи. Стајао сам на ногама. Дочекао сам се на неко место које се чинило као нечија канцеларија. Шта се управо десило? Није било никога. Просторија је била јако мала. У себи је имала низак сточић и две беле фотеље. Ниједан прозор, само врата на једном крају.

Како сам их угледао, тако су се она отворила. Али нема никога ко их отвара. Завирио сам кроз врата јако несигурно. Осетио сам да неко стоји иза мене. Брзо сам се окренуо и видео га...

Нервозан сам. Његов поглед ми ствара непријатност. Пружам му руку јако млитаво. Као да је од желеа. Чврсто ме је ухватио, након чега је уследило нежељено руковање.

Погледао је у фотељу. Схватио сам то као знак да седнем. Сели смо истовремено. Седео је раширених ногу и руку, што и приличи његовом послу. Скренуо је поглед ка прозору, што ми је дало неколико секунди да га одмерим.

Носио је исполиране црне ципеле. Деловале су као да су направљене за дина. Могао сам их корисити као кану, што не би била

ОГЛЕДАЛО

лоша идеја, само да одем одавде. Имао је црну кошуљу и црне панталоне, све заједно са... Наравно, црном краватом. Као да ми је дошао на сахрану. Шта ако јесте?

Његов црвени тен је пробудио оне ситне бубе, које су почеле хаотично да се крећу испод моје коже. Жмарци. Одмеравао ме је дрско и са гађењем. То је вероватно зато што је он у свечаном оделу, а ја... Ја сам у својој омиљеној сивој тренерци, коју носим скоро сваки дан. А на глави имам наранџасту вунену капицу, коју сам купио на распродаји прошле недеље.

Нога, као одсечена од мог тела, удара брзо о под. Не могу да је контролишем. Погледао је у моју ногу. Имао сам осећај да жели да је одсече колико га је нервирала. Брзо сам ударио себе по бутини у нади да ће престати. И јесте. Али ме је он погледао зачуђено. А онда опет... Та проклета нога... Сада разумем зашто је имао жељу да је одсече. Погледао ми је у патике... које су некада биле беле. Некада давно, пре него што смо нас двојица почели да играмо јурке. Сада су сиве од прашине. Али су и даље чистије од моје душе.

Некада га нисам видео раније, али могу признати да изгледа баш онако како су ми га описивали. Нисам ни веровао у ту причу, „продати душу ђаволу”. Ко би рекао? Ипак ме је нашао.

Нина Кулић

VII београдска гимназија, Београд
Ментор: проф. Љубиша Суботић

НЕ ПОСТОЈЕ ХРАБРИ

Похвала 7. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Смрт. Многи би рекли да је то лакши пут и да га само кукавице бирају а да храбри настављају да живе. То није истина, када је цео ваш свет против вас, ви бирате смрт, она вам се пружа као опција и спас.

Ко год да каже да ће вам средња школа отворити очи и да је то најлепши део живота, лаже вас. Права истина је ово: када сте у том периоду, ви не живите, ви преживљавате, свакодневно се борите са притиском друштва и трудите се да мењате себе како бисте се осећали боље. Или тако бар мислите. Увек сам била одлична у школи, чак сам се бавила и ваннаставним активностима, увек сам била у популарнијем друштву и имала много пријатеља. Тако се чинило, права истина је да сам била много несигурна због свог изгледа, нисам сматрала да је моја тежина одговарајућа и покушавала сам то на све начине да поправам. Моји родитељи нису обраћали превелику пажњу на то зато што је изгледало као да је све у реду. Знали су да сам одлична у школи и нису мислили да би било где могао да постоји проблем. Временом сам избегавала да се гледам у огледало, нисам хтела да идем у куповину ни са ким осим сама, почела сам да избегавам друштво и да се затварам у себе. Сваку ноћ сам проводила у сузама и проклињала саму себе зато што нисам мршава. Добијала сам анксиозне нападе и нападе хистерије пре него што треба да идем у школу. И никоме то нисам рекла, све о чему сам бринула био је мој изглед који сам мрзела. Нисам волела себе и у пар прилика сам пожелела да ме нема, да нестанем и да све буде готово. Убрзо сам престала да једем и дане сам проводила затворена у соби са својим мислима. Толико пута сам желела да кажем мами шта се дешава, али просто нисам имала снаге за то. Моја мама је особа коју највише волим и коју никада не бих могла да повредим и баш због тога јој ништа нисам рекла.

Она је била независна и способна жена и нисам желела да је ометам својим проблемима. Једног дана ми је било много лоше и одлучила сам све да прекинем. Нисам могла више да издржим и решила

сам да се предам. Не могу цео живот да живим мрзећи саму себе. Слагала сам маму да идем у шетњу, са собом сам понела телефон и слушалице. Док сам долазила до оближње зграде, размишљала сам и убеђивала себе како је то добра ствар, како ћу спасити саму себе и да је скок са зграде добра одлука јер ћу тако скратити све своје моје муке заувек. Никада више нећу размишљати о стварима које сам појела и о стварима које не смем да поједем. Дошла сам до зграде и попела се на кров. Неко време сам само стајала и разгледала све око себе, била сам као опчињена. Гледала сам испред себе али нисам видела ништа, слушала сам буку аутомобила, али није било звука. Лењим корацима сам дошла до ивице крова, попела сам се на њу и села. Пролазили су минути а ја ништа нисам урадила хтела сам да запамтим сваки детаљ пре него што одем. Хтела сам да запамтим мирис који је долазио из разних башта, мирис ручка који се кувао у домовима, цвркут птица, боје аутомобила који су пролазили, лица деце која су се раздрагано шетала са родитељима. Родитељи. То сам највише покушавала да запамтим. Пред очима ми се створила јасна слика моје маме. Њене црте лица, њена коса, усне, очи, руке и њен глас. Насмејала сам се и пустила њену омиљену песму на телефону. Ближио се тај тренутак, хтела сам да ми мајка буде близу у моменту када напуштам овај свет заувек. Устала сам, стала сам на ивицу крова, раширила руке и спремала сам се за завршни корак. Само је требало мало да се одгурнем, летела бих неколико секунди и све би било готово, ништа ме не би болело. Све би се догодило у трену и никада се више не бих пробудила, нико ми више не био поставио ниједно питање, убрзо би сви заборавили на мене, као да ме никада није ни било. Све што је требало да урадим јесте да се одгурнем. То је било најтеже. Била сам толико бесна на себе што нисам имала храбрости да скочим да сам почела да плачем. Била сам преслаба да завршим сопствени живот.

Песма се завршила. Отворила сам очи. Видела сам око десет метара испод себе, успаничила сам се и одскочила уназад. Не желим ово да урадим. Позвала сам маму телефоном и када сам чула њен глас, изгубила сам сопствени. Нисам знала да ли да се смејем или да плачем. После неколико секунди тишине објаснила сам јој где сам и шта се дешава. Разговор је трајао бескрајно дуго и са друге стране сам чула мамин плач. То ме је сломило, нисам знала како ће реаговати. Помисао да сам маму довела до суза ме је дотукла. Ноге су ми изгубила снагу и пала сам на бетон крова зграде. Мама ми је рекла да остамен ту где јесам и да она убрзо долази. Климнула сам главом иако сам знала да она то не може да види. Убрзо је дошла, попела се на кров и само је стајала и гледала ме. Потрчала сам ка

ОГЛЕДАЛО

њој најбрже што сам могла и загрлила је. Сузе су почеле да ми квасе њену мајицу. Говорила сам јој како ми је жао и да нисам хтела да је повредим а она ми је одговарала да ће све бити у реду и да је она сада ту. Нисам хтела да је пустим, хтела сам да останем у њеном загрљају заувек, знајући да сам пре пар минута могла да изгубим тај загрљај и маму заувек.

Наташа Матовић

XV гимназија Патријарх Павле, Београд
Ментор: проф. Тања Таубнер Гајић

НЕБО МИ РЕЧЕ

Свако јутро крећем са истог мјеста и ходим истом путањом. Радујем се, јер добијам нову прилику за живот, нову чисту страну у свесци. Желим бити боља и украшавати је бојама којим ја желим. Прошлу страницу сам исписала, сада само учим, не могу ништа брисати ни дописивати. Стаза јесте иста сваког дана, али нису људи које сретнем нити околности под којима се крећем. Некада буде сунчано, те и људска лица засијају, а некада све посиви. Важно је да не заборавим штит око срца при изласку, јер не знам какво оружје други носе.

Јутрос сам учинила исто. Била сам наоружана само осмијехом, ничим другим. Ципеле закорачише на камениту стазу. Спокој и благ вјетар ме обузеше. Полетјех до висина и густо распоређених облака. Тада се разновразне маштарије укључише у разговор. Облаци су ми причали причу, а ја сам се осјећала као дијете. Слушала сам родитељски глас, шапутао ми је и мазео ме, а у ствари ме је спремао за дан који долази. Тада сам своја и сама, посвећена ономе што ми храни душу. Ништа ме не искушава, никоме не сметам. У том заносу осјетих благо голицање по стопалима. То ме ципеле вуку да се вратим стази на којој ме чека неизвјесност новог дана. Нисам се плашила, једна голубица ми је кришом ставила босиљак у џеп. То сам касније видјела, али сам чула пјесму коју је пјевала. Та мелодија је била довољна да знам ко ме чува. Обли ме топлина, а ја сва усхићена наставих даље. Приближавала сам се онима који су закорачили у нови дан. Никоме није исто почео, другачије мисли закупе све главе. Треба бити на опрезу да бих заслужила и сљедећу причу из књиге, облаци рекоше да ме очекују и сутра. Да ли је љепота дана увијек само наш избор? Жеља је заједничка свакој души, могућности, нажалост, нису. Данас су облаци прекрили сунце па се ни људска лица не озарише. Претпостављам да је због тога. Шта друго смије да растужи једно срце? Нема на свијету страшно тешких загонетки које немају одгонетку. Било како било, штит није издржао. Попустио је под притиском терета, није ишло све по плану. Чула сам, некада давно, да људи имају систем одбране који ради мимо наше воље. Кад штитови попуцају, тешко је сачувати се. Оштре бодље тада преузимају улогу заштите, али и повређивања

других из непосредне близине. Одлазе нечујно и изненада, повуку се. Свашта носи тих неколико сати. Нису то само минути који теку, много више се крије у њима. Морам бити човјек, а занијела сам се. Била сам занесена и на самом почетку пута, али сама и у миру. Овдје ме је опило нешто сасвим друго. Понијеле су ме туђе мисли, проблеми и ријечи. Тада више ниси свој, туђин си самом себи. Како да се препознам? Ја нисам ја! Душа почиње да плаче попут дјетета које не види маму у гужви непознатих људи. Ко ће ухватити незаштићену ручицу и повести је правим путем? Одрастеш ли, мисле да можеш сам. Кажу да смо способни и да морамо. Да ли увијек можемо? Зар нисмо створени да помажемо једни другима? Свијет под маскама ипак очекује нешто друго од нас. Подмукло је успио да искоријени повјерење међу људима. Уништио је љубав ближњих ради најситнијих разлика. Лице је једна прича, а ум сасвим друга. Ко коме да вјерује? Куда ме повукоше ципеле? Могла сам само остати тамо гдје сам своја и сачувати се рана. Тада бих повјеровала да је живот бајка. По доласку у реалност, схватим да ипак није. Много је негативних ликова у причи, а да ни не знамо за њих. Сузама залих траву, а она ми рече нешто док је плесала са вјетром. Подсјетила ме је на смотуљак босиљка који имам у цепоу. Божанствен мирис је обузео моја чула. Мир пронађох у шетњи гледајући неограничено пространство. Могу га осјетити гдје год да смо, свима нам је исти кров над главом. Разлика је само у очима посматрача.

Срце ме поведе до мирног уточишта, саму. Капци се спустише, дубок уздах испуни плућа, а руке полетјеше ка небу. Чекале су утјеху и одговор, причу прије времена. Тад ме је крошња оближњег дрвета научила да је важна тачка са које посматрам. Могла је да ми закљони дио бескраја својим бујним гранама, али ми мудро указа другу могућност. Не може она, али могу моје ципеле промијенити мјесто. Поведоше ме и ја сагледах обоје одједном. Високо, јако дрво и плави океан препун бијелих лађа. Облаци ми се чине другачије када их гледам са земље. Видјела сам оно што одозго нисам могла. Тада ми шапну небо да свака прича има тачно одређен дан у ком ће бити испричана. Са разлогом су странице моје књиге тако испуњене, не могу чути двије одједном. Још један штит пуче, као да се све уротило против мене. Зар нисам дошла по утјеху? Руке сам испружала са великом надом, жељела сам сасвим мало. Обичан загрљај би ме сачувао од још проливених суза. Чула сам још нешто ономад, пронађох и себе у поучним ријечима. Људи имају веома лошу особину да свему прво виде мане. Хоће ли се тај луди ум икада усредсредити на добро које добијамо? Треба пажљиво посматрати, није лако. Неће се баш само показати, али у томе и јесте чар. Ако ти сломе штит, ти састави бољи, пружио су ти нову шансу. Ако пустиш сузу да падне на под, сagni се па уברי цвијет. Некоме би тиме поклатио читав свијет.

ОГЛЕДАЛО

Ако ти крошња заклања поглед, ти се удаљи па је сагледај читаву заједно са небом, љепше је. Потруди се и у свему наћи зрак сунца.

Чуваћу мир који сакупим на самом почетку дана. Удисаћу спокој опoјног босиљка, зна голубица зашто ми га је поклонила. Бићу захвална на свему што на мојим леђима стоји јер ми показује да сам снажна, срећна због сваке ране јер знам да постоји мелем. Шта да радим када небо не могу посјетити и чути? Могу га створити у себи слушајући све што се налази под њим. Старо дрво пуно зрелих јабука, расплесану траву и сваки шум који природа ствара. Стварам своју бајку у свијету пуном лоших романа.

Јована Тошић

Гимназија *Васо Пелагић*, Брчко
Ментор: проф. Сима Лазукић

БЕЗНАЂЕ

„Време смрти 12:17”

Маријама ћутке бележи и труди се да не гледа у ћебенце на-топљено крвљу. Ебола је узела још један живот. Време тромо тече у неповрат, а девојчине зенице су фиксиране; вечност их је заледила да би могла заувек да размењује празне погледе са њом. Била је симпатична, Бирабиро. Надам се да ће поносно раширити крила и узлетети високо, што даље од овог привида живота. Врлетан бат корака прекида неуспели хвалоспев. Не, ово није Наби, пре бих рекао да је Сиака. Добар момак, али много досадан. Пустити га да обави свој посао, нека спреми ово дете за починак. Гипким покретима прелазим пут до краја просторије док се за мене лепе збуњени погледи са примесом неодобравања. Мислио сам да ћу бити срећан кад напустим овај шатор смрти, али сам још једном демантован. Чудан призор, заиста. Са леве стране хорда босих девојчица у прљавим хаљинама искрзаних крајева. Пију воду са јединог чистог извора и забављају се, несвесне да смрт чека иза угла. Смрт – ужасна играчка, коју нико не жели, а сви могу да је приуште. О, како је само великодушан свет! Са десне стране – мизерија. Јама, гомила беживотних тела, болни изрази лица и врисци замрли у грлу. Ово су јуче били људи са својим надама и неокајаним гресима. Ова деца била су јутрос младе наде Гвинеје, звезде које само чекају да засијају. Њихове ноге су сада испреплитане са млитавим удовима њихових мајки. Вратови су неприродно извијени, беоњаче закрвављене, тела изнурена, а један патолошки циклус завршен. Тешке огрлице не звече, сукње и мараме се не померају, али се истичу неким постхумним сјајем, нечим што говори да је овде једном било живота. У ваздуху се осећа тежак, опоран мирис. На телу локалног апотекара лежи пас пререзаног гркљана. Између мртвих људи и животиња нема разлике; чим њихово срце престане да куца, постају храна за инсекте.

„Yumma!” (Мама)

Ово је Пулаар. Узвикује га ситна девојчица очију разрогачених од ужаса.

„Престани да спаваш! Yumma!”

Тужно је гледати дете које виче на леш.

„Yum-”

ОГЛЕДАЛО

Рука једног човека је окреће и удара свом снагом. Њен отац, Фулан. Његов длан је убрзо пун девојчине косе. Сада се ја окрећем и одлазим у своју кабину. Превише сам огорчен да бих реаговао.

Скидам тешко одело и перем руке. Избегавам да погледам свој одраз у огледалу. Не желим да гледам тог мизерног човека потмулог лица, чију младост су обележили лепа одећа, инјекције фентанила и недосањани снови. На рукама сам приметио две нове, вијугаве вене. Старим, полако, али неизбежно.

На комоди, изнад Румијеве збирке, лежи нови примерак Ројтерса. Значи, Малик је био овде. Капиталистичка нота је данас опште-присутна у британској штампи и тера ме да се замислим о животу који сам оставио иза себе. Заменио сам Њујорк за Конакри, амерички сан за бескрајну пустош Африке. Ја сам дете непотизма, што бестидно гази по рушевинама породичног угледа који су афере, болест и самоубиство разорили.

„Вилсоне!”

Малик журно улази. Избезумљен је, зној и крв му теку с лица. Покушава нешто да каже, чудно гестикулира. Крећем да облачим одело, али се Маликово повраћање интензивира. Губи свест, али мислим да могу да га спасим. Све што би требало да урадим је да успоставим венски пут. Осећам како ми цео живот пролази пред очима. Малик се гуши, а грудни кош му се све слабије помера. Инстинкт ми говори да је за сиротог момка превише касно. Пре него што затворим очи, схватам да сам заборавио да ставим рукавице.

Наталија Матић

Медицинска школа, Београд
Ментор: проф. Јасмина Секулић

SIVI ČOVEK U CRNOM

Hladan znoj mu se slavio niz čelo. Sva nevesto ošišana kosa bila mu je mokra. Sedeo je iza suvozačkog mesta, povremeno nenamerno lupajući glavom o prozor na koji se naslanjao. Uvek je nagovarao taksistu da zameni svoj auto jer mu nije udoban, a taksista je uvek odgovarao apatično. F-u nikada nije bilo udobno. Trenutno ili permanentno. Jedini trenuci u kojima ne mari za svoju udobnost je kada upadne u neku duboku provaliju; svoje misli. Ovog puta F. je bio nem. Taksista ga već nekoliko trenutaka drma da bi pridobio njegovu pažnju i obavestio ga da su stigli. F. nevoljno otvara vrata, neravno hodajući prema svom stanu. Okreće pogled prema taksisti da bi posle ponovnog pogleda shvatio da nije platio. Niko ne izgovara ni reč. F. prilazi najbližem prozoru auta i daje tačan iznos novca koji je uvek imao spremjen u posebnom džepu. Taksista odlazi, a on ulazi u svoj usamljeni stan gde ga čeka ono za šta zna da će se desiti svake večeri: plač. Apsurdni plač, ili? Da li je tako nevažan i besmislen? Bezbroy podsvesnih misli brzinom svetlosti prelaze njegovim ne tako blistavim putevima.

– Mocar sam, sada su mi i vrata na koja se naslanjam mokra, a sada su mi i oči mokre.

Nije zaključao stan, bilo je jesenjih osam sati. Obuzimala ga je anksioznost iako nije bio ni sa kim, nigde. Povremeno, slobodno ali i zgrčeno, jeca dok prolazi stanom, ide ka uglu svoje skromne studentske sobe. Kroz prozor overava jedva vidljiv horizont čiju vrednost krade kontrast sijalice koju je zaboravio da ugasi. Isključivši sijalicu, naslonio se na zid i polako se spuštao, ostavljajući vlažne tragove svoje kose po zidu nalik pužu koji uvek bude zgažen bez trunke ičije empatije. Sedeo je i nemo gledao u neku zamišljenu tačku.

– Ako bi me ljudi čuli kako razmišljam naglas, pomislili bi da sam lud. Zar nismo svi ljudi? Ili je samo neko više lud od ostalih?

Nije mario za svoj kaput, niti za fleke od cipela po stanu.

– Neudobno mi je, stvarno mi je neudobno.

Kapljice kiše oprezno su stvarale osećaj krešenda po oluku zgrade. F. dahće i jeca, zna da ga niko ne čuje, suze mu se slavaju niz lice kao i sada, već lako čujno, udaranje kiše o oluk.

– Stežu me cipele, palac mi udara o tvrdi vrh.

Skinuo ih je i bezvoljno bacio ne obraćajući pažnju gde. Sve vreme je sedeo pored hladnog radijatora slušajući pravilno oscilovanje oluka. Beonjače su mu poprimale iscrpljujuće crvenu boju.

OGLEDALO

– Zašto se onda zovu beonjače kada mogu biti modre, crvene, iscrpljene? Mislim o svetu, celom svetu, svima, svemu, sveprisutan sam.

Pomišljanje ga probija, misao je strela, luk je njegov um kojim se služi da pogodi svoju već krvavu ranu. Krv te rane nije topla niti crvena, već slana, bistra i hladna. Osećao se umorno, iscrpljeno, iscedeno.

– Umoran sam, ne mogu spavati – treperila mu je misao. – Pomišljam na to da li je sve besmisleno ili je sve jednostavno objektivno mizerno.

Vremenom, njegov pužiji otisak na zidu nestajao je, a on je, mokrih čarapa i pantalona, polako gubio snagu za svoje perpetualno gubljenje iste te snage. Pribijao se uza zid iako je već bio pribijen toliko da ne može više, nije mu bilo udobno. Nalazi se u samonapravljenoj apsurdnoj petlji, samouništenje.

– Samouništenje? Ili pak svest, tužna istina? Počinjem se klatiti levo-desno, valjda će mi biti udobnije, trenutno udobnije, ne znam. Van prozora mrkli je mrak, nema više ni onog siromašnog horizonta, samozvučnost; kapljice, oluk.

Još uvek nije zaključao svoja vrata, nesiguran je, samozarobljen, zadržava weltschmerz.

– Ne mogu razumeti da li je taj weltschmerz kilo perja ili kilo kamenja, isto je kada ga vučem, ali kada ga opipam, nije.

Nije više mogao da misli, samog sebe je umorio.

– Da mogu pričati, nekoga bih umorio rečima.

Ustajao je pridržavajući se za radijator, hladniji nego ranije. Ramenom je zakačio vazu sa cvećem koja je stajala kod prozora. Ubrzo se našla na podu, nepolomljena, nemo je pogledao i otišao do vrata.

Kosa mu se polako sušila. Modra i crvena beonjača vremenom je vraćala uobičajenu boju. Zaključao je vrata, jecnuvši jos jednom, poslednji put, proverio je kvaku dva puta i nevoljno otišao u istu onu sobu. Ovoga puta nije mogao proživljavati isti svetski bol, već je legao na krevet obučen u sako i pantalone. Cipele koje je bacio, zaboravio je. Legao je i ubrzo upao, ovog puta ne u provaliju, već, u besteretni san. Sanjao je taksistu.

„Prestravljena sam od ove mračne stvari

To spava u meni;

Ceo dan osećam njegove meke,

pernate okrete,

njegovu zloćudnost.”

Soko Trtovac

Elektrotehnička škola *Nikola Tesla*, Beograd

Mentor: prof. Milena Milovanović

НОВЧАНИК

Пробудио сам се, поново мрзовољан, као и сваког дана. Устао сам из кревета са намером да спремим кафу, међутим, ње наравно није било. Лењо, споро боље рећи, обукао сам капут и запутио се ка продавници, док неко није одлучио да ме позове преко телефона. Дрским тоном сам се јавио, међутим, тон се променио када сам сазнао да ме је, заправо, позвао мој надзорник са посла, Жељко. Рекао ми је, ни не питајући ме да ли сам можда заузет, да морам да однесем плату свом колеги пошто он не може да уради свој посао. Морао сам да обуставим своју набавку кафе и спремим се за испоруку туђе плате...

У следећој слици, седео сам у аутобусу гледајући путнике, гадећи се данашњем народу. Нико у овом возилу не зна за личну хигијену, а камоли за васпитање. После пар минута, већ сам био на теран да устанем да ме непријатни мириси и гужва не би угушили. Ускоро је било време за моју станицу.

Пошто сам сишао, запутио сам се ка адреси на којој треба да уручим новац. Шетајући се, наишао сам на неку гужву. Приближио сам се и угледао два човека, сиромашно обучена, прљава као да су изашли из неког блатишта. Поред њихових ногу била је кутија пуна малих штенаца који су тек прогледали. Увек сам псе сматрао већим људима од човека, јер они вас никада неће оставити, било да треба да ризикују живот, а и пас увек може бити научен, за разлику од човека. Тако сам и добио своју љубав ка псима. Покушао сам да их помилујем, али ме је руља дивљачки изгурала. Очистио сам се и гадљиво погледао гомилу људи. Почео сам се прегледати, да видим да ли ми је нешто можда испало, ухватио сам се за новчаник, али сам опипао само празан џеп. Новац због ког сам уопште изашао је нестао...

У паници, гледао сам околу, избежумљено тражећи помоћ, и, на срећу, угледао сам два полицајца у аутомобилу. Отрчао сам до њих и ни не размишљајући показао на два човека са кучићима. Полиција је радо пристала да ми помогне. Отишли су до њих, раширили им ноге, окренули их и почели да их претресају. Мало после тога дошли су до мене да ми јаве да их воде у станицу и да ће ме чекати тамо, пошто није било места у њиховим колима. Климнуо сам главом и кренуо сам ка станици.

Ушао сам сав уплахирен, тражећи да покажем своје осумњичење. Убрзо сам их пронашао због штенаца који су изашли из своје кутије и радознано ишли по поду станице. Мислим да их је било

пет. Брзо сам вратио пажњу на оно због чега сам и дошао, а онда сам угледао ону двојицу, плавих лица, веровато од силних шамара које су добили. Погледали су ме попреко, а онда ме питали шта су скрвили. Нисам могао да верујем својим очима, да они после свега тек тако могу да ме питају овако нешто. Само сам их опсовао јер сам сматрао да су већ добили довољно батина.

Један од полицајаца ми је пришао и рекао је да су их испитали и да више ништа не могу да учине. Од очаја сам цикнуо јер сам знао да ћу добити отказ. Затим су ми јавили да ће ме означити као опљачканог и да ће видети ако могу да ураде још нешто. Сав поки-сао кренуо сам кући, не знајући шта да радим. Више ме није било брига ни за шта, јер је мој посао била најважнија ствар у мом животу, само сам њега имао.

Отворио сам врата свог стана, бацио сам капут и од беса сам почео да растурам све испред себе. Међутим, мој бесни тантрум прекинуо је позив од Жељка. Прогутао сам кнедлу, а онда се јавио. Као што сам очекивао, добио сам добру грдњу и речено ми је да се нацртам сутра да покупим своје прње из фирме. Само што сам кренуо да молим за другу шансу, угледао сам на свом столу свој... свој новчаник! Од изенађења сам испустио телефон. Почео сам да се смејем, нисам знао шта да радим од среће! Прекинуо сам везу Жељку и отрчао да изљубим свој новчаник. Ох, како сам био срећан, нисам знао шта ме је снашло.

Нажалост, ова радост није трајала задуго. Одједном сам се свега присетио... У журби сам узео такси до полицијске станице да видим да ли су она двојица још увек ту. Нису били тамо. Онда сам похитао ка шеталишту на ком сам их срео, али нису били ни тамо...

Почео је пљусак. Само сам стајао тамо, на њиховом месту. Размишљао сам шта ли су јадници мислили када их је полиција привела. Осећао сам се некако одвратно, патетично. Иако је цела ова ствар банална, никада се нисам горе осећао. Нисам знао како да реагујем.

Долазио сам на исто место сваког дана наредних пар месеци, никада се нису појавили.

Фасцинантно је то што се у овој мојој причи жртва претворила у предатора. Смешно звучи, али тако сам се осећао, а и још увек се осећам тако, чак и после неколико година. Искрено, желим им сву срећу у животу, као и кучићима из кутије.

Константина Мирић

Школа за дизајн, Београд

Ментор: проф. Деана Стаменковић

CVETONIJA

Kad sam bila, mala živjela sam sa mojom porodicom kao postanar – iako tad nisam znala šta to znači – u stanu sa dvorištem.

Stan je bio pun vlage, ali ni to nisam znala šta je, zato sam stalno bila u ogromnom dvorištu sa mojom mamom, bratom, psima, mačcima, crvima i puževima. Obožavala sam cvijeće i sve ono što je išlo uz njega. Pošto je moj brat imao početak dječije astme, što takođe nisam znala šta znači, a zvučalo mi je strašno, moji roditelji su nas odveli na selo gdje je vazduh bio čist. Ta kuća je bila ogromna i imala je pet puta veće dvorište od onog gdje sam živjela. Tek se izgradila i svi znamo da radnici nakon rada smeće ostave i bude ga svuda. Od tog ogromnog dvorišta su napravili jednu veliku deponiju. Imala sam osjećaj kao da me biljke zovu u pomoć.

Mama, brat i ja danima smo sakupljali smeće i čistili dvorište. Biljke su konačno mogle da dišu. Zemlja je disala. Mama je počela da sadi naše omiljeno voće i povrće u bašti. Ispred kuće je posadila cvijeće koje odgovara klimi na selu, napravila je pravu cvetoniju. Brat i ja smo posadili kupine, maline, jabuke i kruške, a mama šargarepe, krompir i salatu. Salatu ja baš i ne volim ali to je zdravo i to mora da se jede...

U proljeće je cvijeće cvjetalo, voće koje smo posadili je umjesto ploda dalo cvijet i bila sam zbunjena. Ali mama mi je rekla da samo treba dovoljno da čekam. Nisam se ni ja odmah rodila, nego sam prvo bila mali cvijet koji je rastao, pa tek onda postala plod. Zato sam bila strpljiva i čekala sam.

Vrijeme je prolazilo i brat više nije imao astmu. Nije mi bilo jasno kako je jedna bolest mogla samo tako da nestane zbog boravka na svježem i čistom vazduhu.

Svidjelo nam se na selu i nismo htjeli da ostavimo našu cvetoniju samu, zato smo ostajali tu.

Došlo je ljeto i prvi plodovi su došli. Naša bašta je bila prodavnica darova prirode. Obaveza prema cvetoniji je bila svakim danom sve veća, pošto je bilo sve toplije i zemlja je više pila vode. Plodovi su tražili više snage.

Prvo smo vidjeli maline i kupine, a onda smo vidjeli neke listove koji su virili iz zemlje i mama je rekla da je to šargarepa, ali mi joj nismo vjerovali. Rekla nam je da povučemo za te listove i mi smo, naravno, povukli. TO JE STVARNO BILA ŠARGAREPA??? Šargarepa je u stvari korijen, razlog više da je ne volim. Svakog dana smo mogli da se

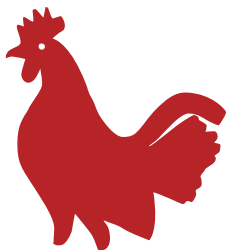
OGLEDALO

obradujemo našim plodovima, ali ljeto je prolazilo, a mi smo morali da se vratimo u grad i da ja krenem u školu. Bila sam tužna što sam morala da napustim moju cvetoniju i bilo mi je stvarno teško kad bih se sjetila na šta je ličilo ovo mjesto prije nego što smo došli. Bojala sam se, ako ne budem tu, da će ponovo postati deponija, ali mi je mama rekla da ćemo svakog vikenda dolaziti i obilaziti našu cvetoniju.

Dan-danas, nakon dvanaest godina, dolazim u taj rajski prostor, koji se Vrbanj zove. Ne penjem se samo obroncima Orjena, penjem se duhovnim stepenicama koje su dio mog beskrajnog plavog kruga.

Katarina Radojičić

Gimnazija, Kotor
Mentor: prof. Ljiljana Čolan

ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО

БЛАГОВЕСТ

ogledalo.blagovest@gmail.com

Телефони: 011 228 1189 ♦ 064 2295 444

Јурија Гагарина 166А/97, 11000 Београд

ogledalo.edu.rs ♦ Матични бр. 28172869

ПИБ: 108971059 ♦ Жиро рачун: 205-220697-22

ПОНУДА ОГЛАСА

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА
СРЕДЊИХ ШКОЛА СРБИЈЕ И РЕГИОНА

*Учините свој оglas достyпним нашој младој, образованој и
йерсйекйивној йублицы која „дикйира укусы и лансыра могу!”*

ОГЛАШИВАЧИМА СУ ДОСТУПНЕ:

- ПОСЛЕДЊА КОРИЧНА СТРАНИЦА (КОЛОР):
33. 500 динара
- ПРВА СТРАНИЦА (КОЛОР):
24. 500 динара
- ПРВА СТРАНИЦА (ЦРНО-БЕЛА):
15. 500 динара
- УНУТРАШЊА СТРАНИЦА (КОЛОР):
15. 500 динара
- УНУТРАШЊА СТРАНИЦА (ЦРНО-БЕЛА):
9. 500 динара

Формат часописа је 14 x 24 цм.

Часопис ученика и професора средњих школа
Србије, **штампан је на 200 станица.**

Има и електронску верзију: ogledalo.edu.rs

Часопис излази **4 пута током школске године –
тримесечно: октобра, децембра, марта и маја.**